

СКАЗАЦЬ ЛЁГКА, ЗРАБІЦЬ ЦЯЖКА

Прачытайце і адгадайце загадку.

Без яго жыццё — самота,
Ён — надзея і пяшчота,
І памочнік ён, і брат,
Хай у нас іх будзе шмат.

Міхась Пазнякоў.

✿ Каго можна назваць сапраўдным сябрам? Выберыце патрэбныя словы для адказу: *справядлівы, верны, клапатлівы, сквапны, здрадлівы, вынаходлівы, надзейны.*

Прачытайце прыказку. Як вы яе разумеете?

- Скажы мне, хто твае сябры, я скажу, хто ты сам.

Кёмлівы — здагадлівы.

Насупіцца — нахмурыць бровы.

Пакаштаваць — паспрабаваць на смак, паспытаць.

Ласавацца — есці што-небудзь смачнае.

Кішэнь — *рус.:* карман.

Паслухайце апавяданне. Ці можна назваць хлопчыкаў сябрамі?

Куплёная груша

Іван Муравейка

Змітрок выйшаў на вуліцу, сеў на лаўку і дастаў з кішэні грушу: вялізную, салодкую, як цукерка, і духмяную, як... Змітрок ніяк не мог прыдумаць, якой духмянай была яго груша. Тата казаў, што такіх груш ва ўсёй вёсцы няма і што за іх можна ўзяць багата грошай.

Да Змітрака падсеў яго сябра Юрка, які жыве ў суседняй хаце.

— Смачная?

— Яшчэ пытаеш, — адказаў Змітрок. — Смачнейшая, чым ананас.

— А ў нас толькі кіслая яблыня ды сліва... Змітрок быў хлопчыкам кемлівым і здагадаўся, на што намякае Юрка.

— Захацелася грушы?

— Ага...

Змітрок ужо засунуў руку ў кішэню, дзе ляжалі яшчэ дзве грушы, але, успомніўшы татавыя словы пра грошы, насупіўся.

— Давай тысячу рублёў — і я дам табе самую большую грушу, — прапанаваў Змі-

трок. Ён дакладна не ведаў: тысяча — гэта багата ці мала, але часта чуў такую лічбу і таму назваў яе.

А Юрку так хацелася пакаштаваць цудоўную грушу, аж слінкі пацяклі, і ён пабег дадому прасіць у мамы грошай. Мама нічога не сказала, толькі пакруціла галавой і дала сыну зеленаватую паперку. Юрка заўважыў, што маму нешта засмуціла.

Груша сапраўды была вялікая, як гусінае яйка, і ледзь не лопалася ад соку. Юрка адкусіў кавалачак, разжаваў, але асаблівай асалоды не адчуў. І наогул яму чамусьці расхацелася ласавацца Змітраковай грушай. І ён кінуў яе ў крапіву.

Пайшоў да сваёй яблыні, знайшоў у траве апалы яблык і з'еў яго. На дзіва смачны трапіўся. Да Змітрака Юрка не вярнуўся.

А Змітрок пасядзеў-пасядзеў адзін, дастаў з кішэні трэцюю грушу і таксама кінуў яе ў крапіву.

1. За каго вам было сорамна, калі чыталі тэкст? Патлумачце.

2. Чаму Змітрок прапанаваў купіць у яго грушу, а не падзяліўся з Юркам па-сяброўску?
3. Што зрабіла мама, калі пачула просьбу сына?
4. Чаму Юрку расхацелася ласавацца грушай?
5. Як вы думаеце, чаму кіслы яблык здаўся хлопчыку смачнейшым за салодкую грушу?
6. Што зрабіў Змітрок з апошняй грушай? Чаму?
7. Каго можна назваць сапраўднымі сябрамі?

 Паразважайце, як паступілі б у такой сітуацыі сапраўдныя сябры. Пачніце пасля слоў:

— Захацелася грушы?

— Ага...

Прачытайце прымаўку. Як вы яе разумеце?

○ Не так лёгка зрабіць, як сказаць.

Сліма́к — *рус.*: улітка.

За́сень — месца, зацэненае чым-небудзь ад прамянёў сонца.

Страха́ — *рус.*: крыша.

Вандро́ўнікі — *рус.*: путешественники.

Краплі́сты (дождж) — дождж, які ідзе буйнымі кроплямі.

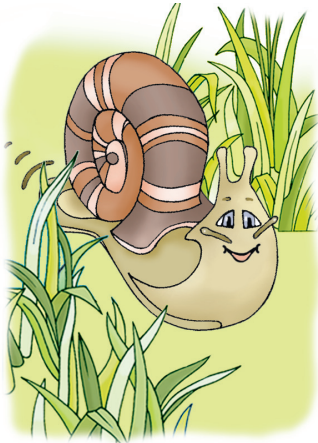
Паслухайце верш. Ці выканаў жук сваё абяцанне?

Жук і слімак

Максім Танк

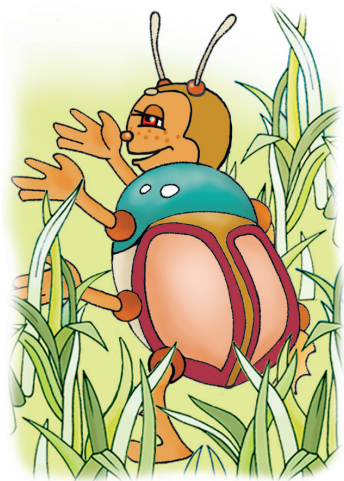
Прыгожым летнім ранкам
На лузе за сямом
Сустрэўся жук аднойчы
З рагатым слімаком.

— Здарова! — жук вітае. —
Куды, браток, ідзеш
І з ракавіны хатку
Нашто з сабой нясеш?

Абцёр слімак пот з твару,
Гаворыць так жуку:
— Нямала перажыць мне
Прышлося на вяку.

То сцюжа, то марозы,
То навальніца, дождж,
То, часам, у дарозе
Захопіць змрок і ноч, —

Шукай тады начлегу
Пад нейкім пад кустом...
Гавораць яны гэтак
І раптам чуюць — гром.

Ударыў дождж краплісты.
І жук пабег шукаць
Дзе ў засені цяністай
Шырокага лістка.

Але на цэлым лузе
Няма страхі нідзе,
І мокры, ледзь жывы ён
Да слімака ідзе.

— Пусці, браток, пагрэцца,
Змок дужа на лугу,
Насіць за гэта хатку
Табе дапамагу.

У ракавіне шчыльнай
Вандроўнікі сядзяць.
І нават дождж краплісты
Не зможа іх дастаць.

Але мінулі хмары,
І сонца ўстала зноў,
Жук хату слімакову
Пакінуў і пайшоў.

Забыўся пра нягоды
І не наўме жуку,
Што абяцаў паднесці
Ён хату слімаку.

1. Пра што запытаўся жук у слімака пры сустрэчы?
2. Што паабяцаў жук слімаку, калі той схвае яго ад дажджу?
3. Ці стрымаў жук сваё слова? Прачытайце.
4. Каго можна назваць спагадлівым, а каго — няўдзячным?
5. Выразна прачытайце верш па ролях.